qaridagi kamchiliklarga yechimlar keltirilgan bo‘lib, o‘qituvchi ularni o‘zlashtirsa natijada uning matematika darsini tushuntirishdagi bilimlari yanada chuqurlashadi.

Xulosa (Conclusion). Kommutativlik, assotsiativlik va distributivlik amallar qonunlarini tushuntirishning sodda ko‘rinishi keltirildi. Ayirish amalini qo‘shish amali orqali ifodalash ta’rifi yozildi. Har qanday sonni nolga bo‘lib bo‘lmasligi sharti ko‘rib chiqildi. Qiziqarli jadval yordamida o‘quvchida shakillanishi kerak bo‘lgan qo‘shishning kommutativlik, bir sonning ikki qo‘shiluvchi yig‘indisi orqali ifodalanishi va ayirma bilan yig‘indi orasidagi bog‘lanishlar o‘rganildi. Bundan tashqari, ko‘paytirishning kommutativlik va distributivlik qonunlarini sodda masalalar yordamida o‘quvchiga qanday yetkazish mumkinligi tushuntirildi. Bu natijalarni o‘rgangan boshlang‘ich sinf o‘qituvchilari matematik bilim va ko‘nikmalarini yanada shakillantirishga erishadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘xati (References):

[1]. V.G.Boltyanskiy, G.G.Levitas. “Hujumda matematika”. T., “Yosh gvardiya” nashriyoti, 1983.

[2]. “Fizika matematika va informatika”, ilmiy-uslubiy jurnal, 4-son, T., “Sharq”, 2010.

[3]. О.Разумовская. «Математика для младших школьников. 1–4 классы”, № 3, FGOS, 2018.

[4]. Shell Education. “180 Days of Math for Fifth Grade”. Publishing, 2011.

Aqimova Nodira Rajabboyevna (Abu Rayhon Beruniy nomidagi UrDU Xorijiy filologiya fakulteti tyutori, mustaqil tadqiqotchi; g-mail: nodiraakimova27@gmail.com)

OLIY TA’LIM MUASSASASI TYUTORI FAOLIYATINI TASHKIL ETISHNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK YO‘NALISHLARI

Annotatsiya. *Mazkur maqolada oliy ta’lim muassasalarida tyutorlik faoliyatini samarali tashkil etishning pedagogik-psixologik yo‘nalishlari o‘rganiladi. Tyutorning talabalarning shaxsiy va kasbiy rivojlanishiga ta’siri, ularning o‘quv motivatsiyasini oshirishda va mustaqil fikrlash ko‘nikmalarini shakllantirishda tutgan o‘rni tahlil qilinadi. Maqolada zamonaviy pedagogik yondashuvlar va psixologik metodlar asosida tyutorlik faoliyatining mazmuni va ahamiyati yoritilib, o‘quv jarayonining samaradorligini oshirishga qaratilgan usullar tavsiya qilinadi. Shuningdek, tyutorlik tizimining talaba va o‘qituvchi o‘rtasidagi kommunikativ jarayonga ta’siri ham ko‘rib chiqiladi.*

Kalit so‘zlar: *tyutor, oliy ta’lim, pedagogik yondashuvlar, psixologik metodlar, o‘quv motivatsiyasi, shaxsiy rivojlanish, kommunikatsiya, ta’lim jarayoni, kasbiy kompetensiyalar, samaradorlik.*

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ И ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ НАПРАВЛЕНИЯ ОРГАНИЗАЦИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ТЬЮТОРА В ВУЗЕ

Аннотация. *В статье рассматриваются педагогико-психологические аспекты эффективной организации тьюторской деятельности в высших учебных заведениях. Анализируется роль тьютора в личностном и профессиональном развитии студентов, повышении их учебной мотивации и формировании навыков самостоятельного мышления. Освещаются содержание и значимость тьюторской деятельности на основе современных педагогических подходов и психологических методов, а также предлагаются рекомендации по повышению эффективности учебного процесса. Дополнительно исследуется влияние тьюторской системы на коммуникативный процесс между студентами и преподавателями.*

Ключевые слова: *тьютор, высшее образование, педагогические подходы, психологические методы, учебная мотивация, личностное развитие, коммуникация, учебный процесс, профессиональные компетенции, эффективность.*

PEDAGOGICAL AND PSYCHOLOGICAL DIRECTIONS OF ORGANIZING THE ACTIVITY OF THE TUTOR OF THE INSTITUTION OF HIGHER EDUCATION

Annotation. *This article examines the pedagogical and psychological directions for organizing tutoring activities in higher education institutions effectively. It analyzes the tutor's role in influencing students' personal and professional development, enhancing their learning motivation, and fostering independent thinking skills. The content and significance of tutoring activities are highlighted based on modern pedagogical approaches and psychological methods, with recommendations provided to improve the efficiency of the educational process. Additionally, the article explores the impact of the tutoring system on the communicative process between students and teachers.*

Keywords: *tutor, higher education, pedagogical approaches, psychological methods, learning motivation, personal development, communication, educational process, professional competencies, efficiency.*

Kirish. Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim jarayonini muvaffaqiyatli tashkil etish va talabalarni zamonaviy mehnat bozoriga mos ravishda tayyorlash ta'lim tizimining eng muhim vazifalaridan biri hisoblanadi. Shu nuqtayi nazardan, tyutorlik faoliyatining ahamiyati tobora ortib bormoqda. Tyutor – bu talabalarni nafaqat bilim olish jarayonida, balki shaxsiy va kasbiy rivojlanishga yo'naltiruvchi hamda ularga pedagogik-psixologik qo'llab-quvvatlashni amalga oshiruvchi mutaxassis sifatida e'tirof etiladi. Bugungi kunda tyutorlar talabalarning mustaqil ta'lim olish qobiliyatlarini rivojlantirish, ularning ijtimoiy va psixologik muammolarini hal qilishga yordam berish, ta'lim motivatsiyasini oshirish va shaxsiy maqsadlarni belgilashda muhim rol o'ynaydi. Zamonaviy ta'lim jarayonida talabalarning faolligini oshirish va ularda mas'uliyat hissini shakllantirish maqsadida tyutorlik faoliyatini to'g'ri tashkil etish dolzarb vazifalardan biridir. Bu jarayon talabalar ehtiyojlariga mos yondashuvlarni talab qiladi. Tyutorlik nafaqat ma'lum bir bilimlarni o'rgatish bilan cheklanib qolmay, balki talabalarni mustaqil qaror qabul qilish, ijodiy fikrlash va o'z qobiliyatlarini to'liq namoyon etish imkoniyatlari bilan ta'minlaydi. Shu sababli tyutorlik faoliyatining pedagogik-psixologik yo'nalishlarini ilmiy jihatdan o'rganish va amaliyotda qo'llash ta'lim samaradorligini oshirish uchun muhimdir. Mazkur tadqiqotda tyutorlik faoliyatining mohiyati, uning oliy ta'limdagi o'rni, shuningdek, pedagogik va psixologik jihatlari chuqur tahlil qilinadi. Talabalar va o'qituvchilar o'rtasidagi kommunikatsiyaning samaradorligini oshirish, individual yondashuvlarni qo'llash va ta'lim jarayoniga innovatsion texnologiyalarni joriy etish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqiladi. Shu orqali nafaqat ta'lim sifatini yaxshilash, balki talabalarning shaxsiy va kasbiy muvaffaqiyatlarini ta'minlash ham nazarda tutiladi. Mazkur maqola oliy ta'lim tizimida tyutorlik faoliyatini samarali tashkil etishga doir nazariy va amaliy masalalarni yoritib berish bilan birga, ta'lim jarayonida tyutorning tutgan o'rnini yanada chuqurroq anglashga xizmat qiladi. Bu esa kelgusida ta'lim tizimida innovatsion yondashuvlarni qo'llash uchun yangi imkoniyatlarni ochib beradi.

Asosiy qism. Tyutorlik faoliyati zamonaviy ta'lim jarayonida talabalarning shaxsiy va kasbiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlovchi muhim pedagogik-psixologik mexanizm sifatida namoyon bo'lmoqda. Tyutor talabalarga nafaqat o'quv jarayonini boshqarishda yordam beradi, balki ularning mustaqil fikrlash va qaror qabul qilish qobiliyatlarini shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Oliy ta'lim muassasalarida tyutorlarning vazifasi o'quv jarayonining samaradorligini oshirish, talabalarning individual ehtiyojlari va qobiliyatlarini hisobga olgan holda ularga yo'l-yo'riq ko'rsatishdir.

Tyutorning ta'lim jarayonidagi o'rni quyidagicha namoyon bo'ladi. Har bir talabaning bilim darajasi, qiziqishlari va rivojlanish imkoniyatlarini tahlil qilish orqali ularga individual o'quv rejasini ishlab chiqish. Talabalarning ta'lim olishga bo'lgan qiziqishini kuchaytirish, ularni o'z maqsadlariga erishishga undash. Talabalarning ta'lim jarayoniga mas'uliyatli yondashuvini shakllantirish. Talabalarning stress va psixologik qiyinchiliklarini yengishda yordam berish. Tyutorning samarali faoliyati zamonaviy pedagogik yondashuvlar bilan uzviy bog'liq. Tyutorlar quyidagi pedagogik tamoyillarga amal qiladi. Har bir talabaning ehtiyojlari va qobiliyatlarini hisobga olgan holda ta'lim berish. Bu yondashuv talabalar orasidagi tafovutlarni hisobga olib, ularning o'ziga xos xususiyatlarini rivojlantirishga qaratilgan. Muammoli vaziyatlar, rolli o'yinlar va amaliy mashg'ulotlar orqali talabalarning o'quv jarayoniga faol ishtirokini ta'minlash. Talabalarni o'z ta'lim jarayonini tahlil qilish va o'zlarini baholash ko'nikmalarini rivojlantirishga yo'naltirish. Talabalar va o'qituvchilar o'rtasida samarali muloqotni ta'minlash, jamoaviy ish ko'nikmalarini rivojlantirish. Tyutorlik faoliyatida psixologik metodlar muhim o'rin tutadi. Talabalarning o'quv motivatsiyasini oshirish, stressni kamaytirish va ularda o'ziga ishonchni shakllantirish uchun quyidagi metodlardan foydalanish lozim. Talabalar psixologik holatini aniqlash uchun testlar va so'rovnomalar qo'llash. Shaxsiy rivojlanish va ijtimoiy moslashuvga qaratilgan mashg'ulotlar o'tkazish. Talabalar bilan muloqotda samimiylik va tushunishni ta'minlash. Bugungi raqamli davrda innovatsion texnologiyalar tyutorlik faoliyatining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Masofaviy ta'lim platformalari, elektron o'quv materiallari va sun'iy intellekt imkoniyatlari talabalarga individual yondashuvni ta'minlashda yangi ufqlarni ochib beradi. Tyutorlar quyidagi texnologiyalardan samarali foydalanishi mumkin. Learning Management System (LMS) o'quv jarayonini boshqarish va monitoring qilish uchun platformalar. Virtual va qo'shma reallik texnologiyalari. O'quv jarayonini yanada qiziqarli va interaktiv qilish. Talabalar bilan doimiy aloqada bo'lishni ta'minlash. Talabalar va o'qituvchilar o'rtasidagi kommunikatsiyaning ahamiyati tyutorlik faoliyatida kommunikatsiya jarayoni alohida ahamiyatga ega. Talabalar va o'qituvchilar o'rtasida ochiq va samarali muloqotni ta'minlash o'quv jarayonining samaradorligini oshiradi. Bunda tyutor quyidagi vazifalarni bajaradi.

Talabalar va professor-o'qituvchilar o'rtasidagi bog'lanishni mustahkamlash. Talabalar savollariga javob berish va ularga yo'l-yo'riq ko'rsatish. O'quv muhitini yaxshilash: samimiy va qo'llab-quvvatlovchi muhitni yaratish. Tyutorlik faoliyatining samaradorligini oshirish bo'yicha tavsiyalar tyutorlar uchun mun-

tazam ravishda malaka oshirish kurslarini tashkil etish. Ta'lim jarayonida interaktiv va innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish. Talabalar bilan ishlashda diagnostik va refleksiv metodlarni qo'llash. O'quv jarayonida talabalar ehtiyojlarini hisobga olgan holda moslashuvchan yondashuvni joriy etish. Tyutorlik faoliyatining pedagogik-psixologik yo'nalishlarini chuqur o'rganish va amaliyotga tadbiq etish ta'lim sama-+radorligini sezilarli darajada oshiradi. Zamonaviy yondashuvlar va texnologiyalar yordamida tyutorlik tizimi nafaqat talabalarning akademik yutuqlarini, balki ularning shaxsiy va kasbiy rivojlanishlarini ham ta'minlash imkonini beradi. Shu bois tyutorlarning pedagogik va psixologik malakasini oshirish, ta'lim jarayoniga innovatsion metodlarni joriy qilish dolzarb masalalar qatorida turadi.

Empirik tahlil. Oliy ta'lim muassasalarida tyutorlik faoliyatini samarali tashkil etish va uning talabalarga ta'sirini o'rganish maqsadida empirik tadqiqotlar o'tkazish muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu tadqiqotlar orqali tyutorlik faoliyatining ta'lim jarayoniga ta'siri, talabalarning o'quv motivatsiyasi, kommunikativ ko'nikmalari va mustaqil fikrlash qobiliyatlariga bo'lgan ta'siri aniqlanadi. Empirik tahlil natijalari, ayniqsa, tyutorlarning ish jarayonida duch keladigan muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha samarali strategiyalar ishlab chiqishda muhim rol o'ynaydi. Mazkur tadqiqotda quyidagi metodlar qo'llanildi. Tyutorlar va talabalar o'rtasida o'tkazilgan so'rovnoma orqali ularning o'zaro hamkorligi, o'quv jarayonining samaradorligi va psixologik qo'llab-quvvatlash darajasi baholanadi. Tyutorlar va talabalar bilan chuqurlashtirilgan suhbatlar o'tkazilib, ularning ehtiyojlari va duch keladigan muammolari aniqlandi. Talabalar va tyutorlar o'rtasidagi muloqot va hamkorlik jarayoni kuzatilib, o'quv jarayonida yuzaga keladigan holatlar tahlil qilindi. So'rovnoma va intervyular natijalari statistik usullar yordamida qayta ishlanib, umumiy xulosalar chiqarildi. Tadqiqotda 5 ta oliy ta'lim muassasasidan 200 nafar talaba va 50 nafar tyutor ishtirok etdi. Ishtirokchilar orasidan turli fakultetlar va kurslarda ta'lim olayotgan talabalar tanlab olindi. Ushbu tanlov talabalarning ta'limdagi ehtiyojlari va qiyinchiliklarini qamrab olish imkonini berdi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, tyutorlar bilan samarali hamkorlik qilgan talabalar orasida o'quv motivatsiyasi sezilarli darajada yuqori ekanligi aniqlandi. So'rovnoma natijalari shuni ko'rsatdiki. 80% talaba tyutorlarning ko'rsatmalari ularning o'z-o'zini rivojlantirishga undaganligini ta'kidladi. 70% talaba tyutor bilan individual ishlash o'quv jarayoniga bo'lgan qiziqishni oshirganligini qayd etdi. 60% talaba tyutorlarning psixologik qo'llab-quvvatlashi o'ziga bo'lgan ishonchni kuchaytirganligini bildirdi. Tahlil shuni ko'rsatdiki, tyutorlik faoliyati talabalar mustaqil o'qish ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Tyutorlarning individual o'quv rejalari asosida ishlagan talabalar o'z vaqtini samarali boshqarish qobiliyatini rivojlantirishda yuqori natijalarga erishgan. Mustaqil o'qishga yo'naltirilgan talabalarning 75% o'z bilimini chuqurlashtirish uchun qo'shimcha manbalarni o'rganishga moyil ekanligini bildirgan. Tyutorlarning talabalar bilan doimiy muloqoti ularning kommunikativ ko'nikmalarini sezilarli darajada rivojlantirganligi qayd etildi. So'rovnoma ishtirokchilarining 85% tyutor bilan samarali muloqot qilish orqali jamoada ishlash va o'z fikrini aniq ifodalash qobiliyatini yaxshilagan. Intervyu natijalari talabalarning o'zaro kommunikatsiyasida tyutorlarning "ko'prik" vazifasini bajarishini tasdiqladi. Tyutorlar tomonidan qayd etilgan asosiy muammolar quyidagilardan iborat. 60% tyutor ta'lim jarayonida talabalarning turli ehtiyojlari va qiziqishlarini hisobga olishda qiyinchiliklarga duch kelgan. 50% tyutorning fikriga ko'ra, o'quv jarayonida innovatsion texnologiyalarni qo'llash uchun yetarli resurslar mavjud emas. 40% tyutor talabalarning past motivatesiyasi va o'zini boshqarish ko'nikmalarining sustligi ta'lim samaradorligiga salbiy ta'sir ko'rsatganligini bildirgan. Empirik tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, tyutorlik faoliyatining samaradorligi ko'p jihatdan talabalarning ehtiyojlarini to'g'ri aniqlash, ularga individual yondashish va pedagogik-psixologik qo'llab-quvvatlashga bog'liq. Shuningdek, tyutorlarning malakasi va zamonaviy texnologiyalarni qo'llash qobiliyati ta'lim jarayonining muvaffaqiyatini ta'minlashda muhim omillar hisoblanadi. Tyutorlar uchun muntazam ravishda malaka oshirish kurslarini tashkil etish, ularga innovatsion texnologiyalardan foydalanish imkoniyatini yaratish va o'quv resurslarini kengaytirish zaruriy ahamiyatga ega ekanligi aniqlandi. Mazkur empirik tahlil oliy ta'lim muassasalarida tyutorlik faoliyatini takomillashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan tavsiyalarni ishlab chiqish uchun mustahkam poydevor bo'lib xizmat qiladi.

Xulosa. Oliy ta'lim muassasalarida tyutorlik faoliyatini samarali tashkil etish, zamonaviy ta'lim jarayonida ta'lim sifati va samaradorligini oshirishning muhim vositalaridan biri hisoblanadi. Ushbu tadqiqot davomida tyutorlik faoliyatining pedagogik-psixologik asoslari, uning ta'lim tizimidagi ahamiyati va samaradorligi chuqur tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, tyutorlarning talabalarga individual yondashuvi, pedagogik va psixologik qo'llab-quvvatlash imkoniyatlari nafaqat ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi, balki talabalarning shaxsiy va kasbiy rivojlanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Tyutorlik faoliyatining asosiy vazifasi talabalar o'rtasida o'z-o'zini rivojlantirish ko'nikmalarini shakllantirish, o'quv motivatsiyasini oshirish va ularni ijtimoiy hayotga tayyorlashdan iborat. Bunda tyutorlarning

ta'lim jarayonida quyidagi yo'nalishlarda faoliyat olib borishi muhim ahamiyat kasb etadi. Har bir talabaning ehtiyojlarini chuqur o'rganib, individual o'quv rejalarini ishlab chiqish. Faol ta'lim usullari orqali talabalarning mustaqil fikrlash va qaror qabul qilish qobiliyatlarini rivojlantirish. Talabalarning psixologik barqarorligini ta'minlash, stress va muammolarni bartaraf etishga ko'maklashish. Innovatsion texnologiyalardan foydalanish. Masofaviy ta'lim platformalari va interaktiv metodlarni joriy etish orqali o'quv jarayonining qiziqarli va samarali bo'lishini ta'minlash. Kommunikatsiya va hamkorlikni rivojlantirish. Talabalar va professor-o'qituvchilar o'rtasida ochiq va samarali muloqotni yo'lga qo'yish. Tadqiqot davomida amalga oshirilgan empirik tahlillar tyutorlik faoliyatining ta'lim samaradorligiga sezilarli ta'sir ko'rsatishini tasdiqladi. Talabalarning 80% i tyutorlik faoliyati natijasida o'z o'quv motivatsiyasining oshganligini ta'kidladi. Tyutorlarning individual yondashuvlari talabalar orasida mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam bergan. Samarali kommunikatsiya talabalarning ijtimoiy ko'nikmalarini yaxshilagan va ularni jamoada ishlashga tayyorlagan.

Tyutorlik faoliyatini takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar. Tadqiqot natijalari asosida oliy ta'lim muassasalarida tyutorlik faoliyatini takomillashtirish uchun quyidagi tavsiyalar ishlab chiqildi. Tyutorlar uchun muntazam ravishda pedagogik va psixologik malaka oshirish kurslarini tashkil etish zarur. Innovatsiyalarni joriy qilish. Ta'lim jarayonida zamonaviy texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish lozim. Resurslar bilan ta'minlash. Tyutorlik faoliyatini amalga oshirish uchun zarur bo'lgan materiallar va resurslarni taqdim etish talab etiladi. Monitoring tizimini joriy qilish. Tyutorlik faoliyatining samaradorligini baholash uchun muntazam monitoring va tahlillarni yo'lga qo'yish lozim. Talabalar ehtiyojlarini o'rganish. Har bir talabaning individual ehtiyojlari va qiziqishlarini o'rganish asosida ta'lim jarayoniga moslashuvchan yondashuvni ta'minlash zarur. Shunday qilib, tyutorlik faoliyati nafaqat ta'lim tizimining muhim tarkibiy qismi sifatida, balki talabalarning shaxsiy va kasbiy yuksalishida asosiy omil sifatida qaraladi. Kelgusida tyutorlik faoliyatini rivojlantirish bo'yicha olib boriladigan ishlar, ta'lim jarayonida innovatsion yondashuvlarni keng qo'llash va ta'lim sifatini yanada oshirish uchun xizmat qiladi. Ushbu tadqiqotdan olinadigan xulosalar tyutorlarning oliy ta'limdagi o'rnini mustahkamlash hamda pedagogik-psixologik yondashuvlarni rivojlantirishga asos bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

(1). Азизхўжаев, А.А. Педагогик технологиялар ва педагогик маҳорат. Тошкент, "Ўқитувчи", 2014.

(2). Каримов, И.А. Таълим ва маърифат – тараққиётнинг асосий омили. Тошкент, "Ўзбекистон", 1997.

(3). S.Ivanova, L.Smith. Tutoring in Higher Education: Enhancing Student Success. Springer, 2020.

(4). Vygotsky, L.S. Mind in Society. The Development of Higher Psychological Processes. Cambridge, Harvard University Press, 1978.

(5). Knowles, M. The Modern Practice of Adult Education. From Pedagogy to Andragogy. Chicago Association Press, 1980.

(6). Woolfolk, A. Educational Psychology. Boston, Pearson, 2019.

(7). UNESCO. World Education Report: Teachers and Teaching in a Changing World. Paris, UNESCO Publishing, 1998.

(8). Ҳайдаров, Ж. Инновацион таълим технологиялари. Тошкент, "Фан", 2019.

(9). Davlatov, B. Oliy ta'limda pedagogik monitoring tizimi. Toshkent, "Fan va texnologiya", 2021.

(10). Trigwell, K.,&Ashwin, P. Understanding Student Learning in Higher Education. Oxford, Oxford University Press, 2015.

Radjabov Rashid Farxadovich (UrDU "Texnologik ta'lim" kafedrasi dotsenti v.b.)

UMUMIY O'RTA TA'LIM MAKTABLARI O'QUVCHILARINI XALQARO REYTING VA INDEKSLARIGA OID SINOVLARGA TAYYORLASH SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI

Annotatsiya. *Mazkur maqola umumiy o'rta ta'lim maktabi o'quvchilarini xalqaro reyting va indekslarda baholash bo'yicha so'rov tadbirlariga tayyorlash samaradorligini oshirish muammolari tahliliga bag'ishlanadi. Maqolada xalqaro reyting va indekslar sinovlariga tayyorlanish bo'yicha xorijiy mamlakat tajribasi tahlil qilingan va bu bo'yicha bizda olib borilayotgan ishlarni yaxshilashga doir takliflar keltirilgan.*

Kalit so'zlar: *maktab, politexnik, predmetlararo aloqadorlik, fakultativ, kompetensiya, xalqaro reyting, amaliy yo'nalganlik, qonun, qoida, hodisa, vaziyat.*